Oracle Database 11g i SQL. Programowanie

Autor: Jason Price
Tłumaczenie: Marcin Rogóż
ISBN: 978-83-246-1879-8
Tytuł oryginału: Oracle Database 11g SQL (Osborne Oracle Press)
Format: B5, stron: 672

Opanuj SQL i PL/SQL w Oracle Database i pisz świetne programy!

- Jak tworzyć obiekty baz danych i kolekcje?
- Jak zoptymalizować instrukcje SQL, aby były wykonywane szybciej?
- Jak pisać programy w PL/SQL?

Doskonała baza danych to jeden z podstawowych elementów sprawnego funkcjonowania współczesnych przedsiębiorstw, instytucji i organizacji. Jednak, aby efektywnie korzystać z jej dobrodziejstw, potrzebujesz specjalnego oprogramowania. Znakomitym systemem zarządzania bazą danych jest Oracle. Natomiast SQL – strukturalny język zapytań – zapewnia dostęp do systemu zarządzania bazą danych, a więc pobieranie, wstawianie i usuwanie z niej wszelkich informacji. PL/SQL (wywodzący się z SQL) umożliwia pisanie programów zawierających instrukcje SQL.

Książka „Oracle Database 11g. Programowanie w języku SQL" zawiera wyczerpujące informacje, dotyczące pracy z bazą danych Oracle za pośrednictwem instrukcji SQL, a także opis najnowszych właściwości i narzędzi tego języka, technik optymalizacyjnych oraz obsługi Javy i XML. Z tego podręcznika dowiesz się między innymi, w jaki sposób Oracle przetwarza oraz przechowuje daty i czas. Nauczysz się wykorzystywać duże obiekty do obsługi plików multimedialnych zawierających obrazy, muzykę i filmy, a także pisać (w języku Java) programy uzyskujące dostęp do bazy danych Oracle za pośrednictwem JDBC.

- Pobieranie informacji z tabel bazy danych
- SQL*Plus
- Funkcje
- Składowanie oraz przetwarzanie dat i czasu
- Zapytania zaawansowane
- Użytkownicy, uprawnienia i role
- Obiekty baz danych
- Kolekcje
- Praca z SQL w Javie
- Zamknięcie obiektu ResultSet
- Optymalizacja SQL
- XML i bazy danych Oracle

Baza Oracle nie będzie miała przed Tobą tajemnic!

Helion SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 032 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl

Spis treści

Rozdział 4.

Proste funkcje

W tym rozdziale poznasz kilka wbudowanych funkcji bazy danych Oracle. Funkcja przyjmuje zero lub więcej parametrów i zwraca parametr. W bazie danych Oracle występują dwa główne typy funkcji:

- **Funkcje jednowierszowe** operują na jednym wierszu i zwracają jeden wiersz wyników dla każdego wiersza na wejściu. Przykładem funkcji jednowierszowej jest `CONCAT(x, y)`, która dołącza *y* do *x* i zwraca powstały napis.
- **Funkcje agregujące** operują na kilku wierszach jednocześnie i zwracają jeden wiersz wyników. Przykładem funkcji agregującej jest `AVG(x)`, która zwraca średnią *x*, gdzie *x* może być kolumną lub dowolnym wyrażeniem.

Zacznę od omówienia funkcji jednowierszowych, a następnie przejdziemy do funkcji agregujących. W dalszej części książki zostaną przedstawione bardziej złożone funkcje.

Funkcje jednowierszowe

Funkcja jednowierszowa operuje na jednym wierszu i zwraca jeden wiersz wyników dla każdego wiersza na wejściu. Występuje pięć głównych typów funkcji jednowierszowych:

- **funkcje znakowe** — manipulują napisami,
- **funkcje numeryczne** — wykonują obliczenia,
- **funkcje konwertujące** — konwertują wartość z jednego typu na inny,
- **funkcje dat** — przetwarzają daty i czas,
- **funkcje wyrażeń regularnych** — wykorzystują wyrażenia regularne do wyszukiwania danych; zostały wprowadzone w Oracle Database 10g i rozwinięte w 11g.

Rozpoczniemy od omówienia funkcji znakowych, a następnie przejdziemy do numerycznych, konwertujących oraz wyrażeń regularnych. Funkcje dat zostaną opisane w następnym rozdziale.

Funkcje znakowe

Funkcje znakowe przyjmują wejście znakowe, które może pochodzić z kolumny tabeli lub z dowolnego wyrażenia. Dane wejściowe są przetwarzane i jest zwracany wynik. Przykładem funkcji znakowej jest `UPPER()`, która zwraca napis wejściowy po przekształceniu na wielkie litery. Innym przykładem jest `NVL()`, która konwertuje wartość `NULL` na inną. W tabeli 4.1, w której zostały opisane niektóre funkcje znakowe, oraz we wszystkich kolejnych definicjach składni *x* i *y* mogą reprezentować kolumny tabeli lub dowolne poprawne wyrażenie.

W kolejnych podrozdziałach zostaną dokładniej opisane funkcje wymienione w tabeli 4.1.

ASCII() i CHAR()

Funkcja `ASCII(x)` zwraca kod ASCII znaku *x*. Funkcja `CHR(x)` zwraca znak o kodzie ASCII *x*.

Poniższe zapytanie pobiera za pomocą funkcji `ASCII()` kody ASCII znaków a, A, z, Z, 0 i 9:

```
SELECT ASCII('a'), ASCII('A'), ASCII('z'), ASCII('Z'), ASCII(0), ASCII(9)
FROM dual;

ASCII('A') ASCII('A') ASCII('Z') ASCII('Z')   ASCII(0)   ASCII(9)
---------- ---------- ---------- ---------- ---------- ----------
        97         65        122         90         48         57
```


Uwaga

> W tym zapytaniu wykorzystano tabelę `dual`. Zawiera ona jeden wiersz, za pomocą którego możemy wykonywać zapytania niewykorzystujące żadnej konkretnej tabeli.

Poniższe zapytanie pobiera za pomocą funkcji `CHR()` znaki o kodach ASCII 97, 65, 122, 90, 48 i 57:

```
SELECT CHR(97), CHR(65), CHR(122), CHR(90), CHR(48), CHR(57)
FROM dual;

C C C C C C
- - - - - -
a A z Z 0 9
```

Znaki zwrócone przez funkcję `CHR()` są tymi samymi, które były przesyłane do funkcji `ASCII()` w poprzednim zapytaniu. Funkcje `CHR()` i `ASCII()` mają zatem przeciwne działanie.

CONCAT()

Funkcja `CONCAT(x, y)` dołącza *y* do *x* i zwraca nowy napis.

Poniższe zapytanie dołącza za pomocą funkcji `CONCAT()` wartość z kolumny `last_name` do wartości z kolumny `first_name`:

```
SELECT CONCAT(first_name, last_name)
FROM customers;

CONCAT(FIRST_NAME,LA
--------------------
```

Tabela 4.1. *Funkcje znakowe*

Funkcja	Opis
`ASCII(x)`	Zwraca kod ASCII znaku *x*
`CHR(x)`	Zwraca znak kodzie ASCII *x*
`CONCAT(x, y)`	Dołącza *y* do *x* i zwraca powstały napis
`INITCAP(x)`	Przekształca pierwszą literę każdego słowa w *x* na wielką i zwraca nowy napis
`INSTR(x, szukany_napis [, start] [, wystąpienie])`	Wyszukuje w *x* napis *szukany_napis* i zwraca pozycję, w której on występuje. Można przesłać opcjonalny parametr *start*, określający pozycję, od której rozpocznie się wyszukiwanie. Ponadto można przesłać opcjonalny parametr *wystąpienie*, określający, które wystąpienie *szukany_napis* zostanie zwrócone
`LENGTH(x)`	Zwraca liczbę znaków w *x*
`LOWER(x)`	Przekształca litery w *x* na małe i zwraca nowy napis
`LPAD(x, szerokość, [napis_dopełnienia])`	Dopełnia *x* znakami spacji po lewej stronie, aby uzyskać całkowitą długość napisu równą *szerokość*. Można przesłać opcjonalny parametr *napis_dopełnienia*, określający napis, który będzie powtarzany po lewej stronie *x* w celu wypełnienia dopełnianego obszaru. Zwracany jest dopełniony napis
`LTRIM (x [, napis_przycinany])`	Usuwa znaki znajdujące się po lewej stronie *x*. Można przesłać opcjonalny parametr *napis_przycinany*, określający znaki, które zostaną usunięte. Jeżeli ten parametr nie zostanie przesłany, domyślnie usuwane będą znaki spacji
`NANVL(x, wartość)`	Zwraca *wartość*, jeżeli *x* jest wartością specjalną `NAN` (nieliczbą). (Ta funkcja została wprowadzona w Oracle Database 10g)
`NVL(x, wartość)`	Zwraca *wartość*, jeżeli *x* to `NULL`. W przeciwnym razie zwraca *x*
`NVL2(x, wartość1, wartość2)`	Zwraca *wartość1*, jeżeli *x* to nie `NULL`. W przeciwnym razie zwraca *wartość2*
`REPLACE(x, szukany_napis, napis_zastępujący)`	Wyszukuje w *x* napis *szukany_napis* i zastępuje go napisem *napis_zastępujący*
`RPAD(x, szerokość [, napis_dopełnienia])`	Działa tak samo jak `LPAD()`, ale *x* jest dopełniane po prawej stronie
`RTRIM(x, [, napis_przycinany]`	Działa tak samo jak `LTRIM()`, ale *x* jest przycinane z prawej strony
`SOUNDEX(x)`	Zwraca napis zawierający fonetyczną reprezentację *x*. To umożliwia porównywanie słów, które podobnie brzmią w języku angielskim, ale ich pisownia jest inna
`SUBSTR(x, start [, długość]`	Zwraca podnapis napisu *x*, rozpoczynający się w pozycji określonej przez *start*. Można przesłać opcjonalny parametr *długość*, określający długość podnapisu
`TRIM([usuwany_znak FROM] x)`	Usuwa znaki po obu stronach *x*. Można przesłać opcjonalny parametr *usuwany_znak*, określający znak do usunięcia. Jeżeli parametr ten nie zostanie przesłany, domyślnie zostaną usunięte znaki spacji
`UPPER(x)`	Zmienia litery w *x* na wielkie i zwraca nowy napis

```
JanNikiel
LidiaStal
StefanBrąz
GrażynaCynk
JadwigaMosiądz
```


Uwaga

Działanie funkcji CONCAT() jest takie samo jak operatora ||, który został opisany w rozdziale 2.

INITCAP()

Funkcja INITCAP(*x*) zmienia pierwszą literę każdego słowa w *x* na wielką.

Poniższe zapytanie pobiera kolumny product_id i description z tabeli products, a następnie za pomocą funkcji INITCAP() zmienia pierwszą literę każdego słowa w description na wielką:

```
SELECT product_id, INITCAP(description)
FROM products
WHERE product_id < 4;

PRODUCT_ID INITCAP(DESCRIPTION)
---------- --------------------------------------------------
         1 Opis Współczesnej Nauki
         2 Wprowadzenie Do Chemii
         3 Eksplozja Gwiazdy
```

INSTR()

Funkcja INSTR(*x, szukany_napis* [*, start*] [*, wystąpienie*]) wyszukuje w *x* napis *szukany_napis* i zwraca pozycję, na której się on znajduje. Można przesłać opcjonalny argument *start*, określający pozycję rozpoczęcia wyszukiwania. Można również przesłać opcjonalny parametr *wystąpienie*, określający, które wystąpienie napisu *szukany_napis* zostanie zwrócone.

Poniższe zapytanie pobiera pozycję, na której znajduje się napis współczesna w kolumnie name pierwszego produktu:

```
SELECT name, INSTR(name, 'współczesna')
FROM products
WHERE product_id = 1;

NAME                           INSTR(NAME,'WSPÓŁCZESNA')
------------------------------ -------------------------
Nauka współczesna                                     7
```

Kolejne zapytanie wyświetla pozycję, na której znajduje się drugie wystąpienie znaku a, rozpoczynając od początku nazwy produktu:

```
SELECT name, INSTR(name, 'a', 1, 2)
FROM products
WHERE product_id = 1;

NAME                           INSTR(NAME,'A',1,2)
------------------------------ -------------------
Nauka współczesna                                5
```

Drugie „e” w tytule Nauka współczesna znajduje się na piątej pozycji.

Funkcje znakowe mogą również operować na datach. Poniższe zapytanie pobiera pozycję, na której znajduje się napis STY w kolumnie dob klienta nr 1:

```
SELECT customer_id, dob, INSTR(dob, 'STY')
FROM customers
WHERE customer_id = 1;

CUSTOMER_ID DOB       INSTR(DOB,'STY')
----------- --------- ----------------
          1 01-STY-65                4
```

LENGTH()

Funkcja `LENGTH(x)` zwraca liczbę znaków w *x*. Poniższe zapytanie za pomocą tej funkcji pobiera długość napisów w kolumnie `name` tabeli `products`:

```
SELECT name, LENGTH(name)
FROM products;

NAME                          LENGTH(NAME)
----------------------------- ------------
Nauka współczesna                       17
Chemia                                   6
Supernowa                                9
Wojny czołgów                           13
Z Files                                  7
2412: Powrót                            12
Space Force 9                           13
Z innej planety                         15
Muzyka klasyczna                        16
Pop 3                                    5
Twórczy wrzask                          14
Pierwsza linia                          14
```

Kolejne zapytanie pobiera całkowitą liczbę znaków składających się na cenę produktu (kolumna `price`). Należy zwrócić uwagę, że separator dziesiętny (`.`) jest liczony jako znak w kolumnie `price`:

```
SELECT price, LENGTH(price)
FROM products
WHERE product_id < 3;

     PRICE LENGTH(PRICE)
---------- -------------
     19.95             5
        30             2
```

LOWER() i UPPER()

Funkcja `LOWER(x)` zmienia litery w *x* na małe. Funkcja `UPPER(x)` zmienia natomiast litery w *x* na wielkie.

Poniższe zapytanie zmienia litery w napisach z kolumny `first_name` na wielkie, a litery z napisów z kolumny `last_name` na małe:

```
SELECT UPPER(first_name), LOWER(last_name)
FROM customers;
```

```
UPPER(FIRS LOWER(LAST
---------- ----------
JAN        nikiel
LIDIA      stal
STEFAN     brąz
GRAŻYNA    cynk
JADWIGA    mosiądz
```

LPAD() i RPAD()

Funkcja LPAD(*x*, *szerokość*, [*napis_dopełnienia*]) dopełnia lewą stronę *x* znakami spacji, aby uzupełnić długość napisu *x* do *szerokość* znaków. Można przesłać opcjonalny parametr napis_dopełnienia, który określa napis powtarzany po lewej stronie napisu *x* w celu dopełnienia go. Zwracany jest dopełniony łańcuch. Funkcja RPAD(*x*, *szerokość*, [*napis_dopełnienia*]) dopełnia prawą stronę napisu *x*.

Poniższe zapytanie pobiera kolumny name i price z tabeli products. Kolumna name jest dopełniana po prawej stronie za pomocą funkcji RPAD() do długości 30 znaków. Dopełnienie jest wypełniane kropkami. Kolumna price jest dopełniana po lewej stronie za pomocą funkcji LPAD do długości 8 znaków. Dopełnienie jest wypełniane napisem *+:

```
SELECT RPAD(name, 30, '.'), LPAD(price, 8, '*+')
FROM products
WHERE product_id < 4;

RPAD(NAME,30,'.')                              LPAD(PRICE,8,'*+')
---------------------------------------------- ----------
Nauka współczesna.............                 *+*19,95
Chemia........................                 *+*+*+30
Supernowa.....................                 *+*25,99
```


Uwaga

> Z tego przykładu wynika, że funkcje znakowe mogą operować na liczbach. Kolumna price zawiera liczbę, która została dopełniona po lewej stronie przez funkcję LPAD().

LTRIM(), RTRIM() i TRIM()

Funkcja LTRIM (*x* [, *napis_przycinany*]) służy do usuwania znaków z lewej strony *x*. Można przesłać opcjonalny parametr określający, które znaki mają zostać usunięte. Jeżeli parametr ten nie zostanie przesłany, będą domyślnie usuwane znaki spacji. Funkcja RTRIM() służy natomiast do usuwania znaków po prawej stronie *x*, TRIM() — do usuwania znaków z lewej i prawej strony *x*. Wszystkie trzy funkcje zostały wykorzystane w poniższym zapytaniu:

```
SELECT
  LTRIM('    Cześć Edwardzie Nencki!'),
  RTRIM('Cześć Ryszardzie Spacki!abcabc', 'abc'),
  TRIM('0' FROM '000Cześć Mario Tupska!0000')
FROM dual;

LTRIM('CZEŚĆEDWARDZIENENC RTRIM('CZEŚĆRYSZARDZIESPAC TRIM('0'FROM'000CZEŚĆ
------------------------- ------------------------- --------------------
Cześć Edwardzie Nencki!   Cześć Ryszardzie Spacki!   Cześć Mario Tupska!
```

NVL()

Funkcja NVL() konwertuje wartość NULL na inną. NVL(*x, wartość*) zwraca *wartość*, jeżeli *x* wynosi NULL. W przeciwnym razie zwraca *x*.

Poniższe zapytanie pobiera kolumny customer_id i phone z tabeli customers. Wartości NULL w kolumnie phone są przekształcane za pomocą funkcji NVL() na Nieznany numer telefonu:

```
SELECT customer_id, NVL(phone, 'Nieznany numer telefonu')
FROM customers;

CUSTOMER_ID NVL(PHONE,'NIEZNANYNUME
----------- -----------------------
          1 800-555-1211
          2 800-555-1212
          3 800-555-1213
          4 800-555-1214
          5 Nieznany numer telefonu
```

Wartość z kolumny phone dla klienta nr 5 została przekształcona na Nieznany numer telefonu, ponieważ w tym wierszu kolumna phone ma wartość NULL.

NVL2()

Funkcja NVL2(*x, wartość1, wartość2*) zwraca *wartość1*, jeżeli *x* to nie NULL. W przeciwnym razie zwracana jest *wartość2*.

Poniższe zapytanie pobiera kolumny customer_id i phone z tabeli customers. Wartości inne niż NULL w kolumnie phone są konwertowane na napis Znany, a wartości NULL na napis Nieznany:

```
SELECT customer_id, NVL2(phone, 'Znany', 'Nieznany')
FROM customers;

CUSTOMER_ID NVL2(PHON
----------- ---------
          1 Znany
          2 Znany
          3 Znany
          4 Znany
          5 Nieznany
```

Wartości kolumny phone zostały przekształcone na Znane w przypadku klientów od 1. do 4., ponieważ w tych wierszach wartości kolumny są różne od NULL. W przypadku klienta nr 5 wartość jest konwertowana na Nieznany, ponieważ w tym wierszu w kolumnie phone występuje wartość NULL.

REPLACE()

Funkcja REPLACE(*x, szukany_napis, napis_zastępujący*) wyszukuje w *x* napis *szukany_napis* i zastępuje go napisem *napis_zastępujący*.

Poniższy przykład pobiera z tabeli products kolumnę name dla produktu nr 1 (którego nazwa to Nauka współczesna) i zastępuje za pomocą funkcji REPLACE() napis Nauka łańcuchem Fizyka:

```
SELECT REPLACE(name, 'Nauka', 'Fizyka')
FROM products
WHERE product_id = 1;

REPLACE(NAME,'NAUKA','FIZYKA')
-----------------------------------------------
Fizyka współczesna
```


Uwaga

Funkcja REPLACE() nie modyfikuje zawartości wiersza w bazie danych, a jedynie wiersz zwracany przez funkcję.

SOUNDEX()

Funkcja SOUNDEX(*x*) zwraca napis zawierający fonetyczną reprezentację *x*. To umożliwia porównywanie słów, które brzmią podobnie w języku angielskim, lecz mają inną pisownię.

SUBSTR()

Funkcja SUBSTR(*x*, *start* [, *długość*] zwraca podnapis napisu *x*, rozpoczynający się w pozycji określonej przez *start*. Można przesłać opcjonalny parametr *długość*, określający długość podnapisu.

Poniższe zapytanie wykorzystuje funkcję SUBSTR() do pobrania 7-znakowego podłańcucha rozpoczynającego się od pozycji 2. w kolumnie name tabeli products:

```
SELECT SUBSTR(name, 2, 7)
FROM products
WHERE product_id < 4;

SUBSTR(NAME,2,7)
----------------------------
auka ws
hemia
upernow
```

Używanie wyrażeń z funkcjami

W funkcjach możemy wykorzystywać nie tylko kolumny. Można przesłać dowolne poprawne wyrażenie, które zwraca napis. Poniższe zapytanie wykorzystuje funkcję SUBSTR() do pobrania podnapisu małą z napisu Marysia miała małą owieczkę:

```
SELECT SUBSTR('Marysia miała małą owieczkę', 15, 4)
FROM dual;

SUBSTR
------
małą
```

Łączenie funkcji

W instrukcji SQL można zastosować dowolną prawidłową kombinację funkcji. Poniższe zapytanie łączy funkcje UPPER() i SUBSTR(). Wyjście funkcji SUBSTR() jest przesyłane do funkcji UPPER():

```
SELECT name, UPPER(SUBSTR(name, 2, 8))
FROM products
WHERE product_id < 4;

NAME                          UPPER(SUBSTR(NAME,2,8))
----------------------------- -------------------------------
Nauka współczesna             AUKA WSP
Chemia                        HEMIA
Supernowa                     UPERNOWA
```


Uwaga

Możliwość łączenia funkcji nie jest ograniczona do funkcji znakowych — można łączyć z sobą funkcje różnego typu.

Funkcje numeryczne

Funkcje numeryczne służą do wykonywania obliczeń. Przyjmują one liczbę pochodzącą z kolumny lub dowolnego wyrażenia, którego wynikiem jest liczba. Następnie są wykonywane obliczenia i jest zwracana liczba. Przykładem funkcji numerycznej jest `SQRT(x)`, która zwraca pierwiastek kwadratowy *x*.

W tabeli 4.2 opisano niektóre funkcje numeryczne.

Tabela 4.2. *Funkcje numeryczne*

Funkcja	Opis	Przykłady
`ABS(x)`	Zwraca wartość absolutną *x*	`ABS(10) = 10` `ABS(-10) = 10`
`ACOS(x)`	Zwraca arcus cosinus *x*	`ACOS(1) = 0` `ACOS(-1) = 3,14159265`
`ASIN(x)`	Zwraca arcus sinus *x*	`ASIN(1) = 1,57079633` `ASIN(-1) = -1,57079633`
`ATAN(x)`	Zwraca arcus tangens *x*	`ATAN(1) = 0,785398163` `ATAN(-1) = -0,78539816`
`ATAN2(x, y)`	Zwraca arcus tangens *x* i *y*	`ATAN2(1, -1) = 2,35619449`

`BITAND(x, y)`	Zwraca wynik bitowego `AND` dla *x* i *y*	`BITAND(0, 0) = 0`
		`BITAND(0, 1) = 0`
		`BITAND(1, 0) = 0`
		`BITAND(1, 1) = 1`
		`NITAND(1010, 1100) = 64`

`COS(x)`	Zwraca cosinus *x*, gdzie *x* jest kątem wyrażonym w radianach	`COS(90 * 3.1415926) = 1` `COS(45 * 3.1415926) = -1`
`COSH(x)`	Zwraca cosinus hiperboliczny *x*	`COSH(3.1415926) = 11,5919527`
`CEIL(x)`	Zwraca najmniejszą liczbę całkowitą większą lub równą *x*	`CEIL(5.8) = 6` `CEIL(-5.2) = -5`
`EXP(x)`	Zwraca wynik podniesienia liczby *e* do potęgi *x*, gdzie *e* w przybliżeniu wynosi 2,71828183	`EXP(1) = 2,71828183` `EXP(2) = 7,3890561`
`FLOOR(x)`	Zwraca największą liczbę całkowitą mniejszą lub równą *x*	`FLOOR(5.8) = 5` `FLOOR(-5.2) = 6`

Tabela 4.2. *Funkcje numeryczne — ciąg dalszy*

Funkcja	Opis	Przykłady
LOG(*x*, *y*)	Zwraca logarytm o podstawie *x* liczby *y*	LOG(2, 4) = 2 LOG(2, 5) = 2,32192809
LN(*x*)	Zwraca logarytm naturalny liczby *x*	LN(2.71828183) = 1
MOD(*x*, *y*)	Zwraca resztę z dzielenia *x* przez *y*	MOD(8, 3) = 2 MOD(8, 4) = 0
POWER(*x*, *y*)	Zwraca wynik podniesienia liczby *x* do potęgi *y*	POWER(2, 1) = 2 POWER(2, 3) = 8
ROUND(x [, *y*])	Zwraca wynik zaokrąglenia liczby *x* do opcjonalnej liczby *y* miejsc po przecinku. Jeżeli *y* zostanie pominięta, *x* jest zaokrąglana do 0 miejsc po przecinku. Jeżeli *y* jest liczbą ujemną, *x* jest zaokrąglana po lewej stronie separatora dziesiętnego	ROUND(5.75) = 6 ROUND(5.75, 1) = 5,8 ROUND(5.75, -1) = 10
SIGN(*x*)	Zwraca −1, jeżeli *x* jest liczbą ujemną, 1, jeżeli jest liczbą dodatnią, lub 0, jeśli *x* to zero	SIGN(-5) = -1 SIGN(5) = 1 SIGN(0) = 0
SIN(*x*)	Zwraca sinus liczby *x*	SIN(0) = 0
SINH(*x*)	Zwraca sinus hiperboliczny liczby *x*	SINH(1) = 1,17520119
SQRT(*x*)	Zwraca pierwiastek kwadratowy liczby *x*	SQRT(25) = 5 SQRT(5) = 2,23606798
TAN(*x*)	Zwraca tangens liczby *x*	TAN(0) = 0
TANH(*x*)	Zwraca tangens hiperboliczny liczby *x*	TANH(1) = 0,761594156
TRUNC(*x* [, *y*])	Zwraca wynik obcięcia liczby *x* do opcjonalnych *y* miejsc dziesiętnych. Jeżeli *y* nie zostanie określona, *x* zostanie przycięta do zera miejsc dziesiętnych. Jeżeli *y* jest liczbą ujemną, *x* będzie przycinana po lewej stronie separatora dziesiętnego	TRUNC(5.75) = 5 TRUNC(5.75, 1) = 5,7 TRUNC(5.75, -1) = 0

Część z funkcji wymienionych w tabeli 4.2 zostanie opisana dokładniej w kolejnych podrozdziałach.

ABS()

Funkcja ABS(*x*) oblicza wartość absolutną liczby *x*. Wartość absolutna liczby jest tą samą liczbą, ale bez żadnego znaku (dodatniego lub ujemnego). Poniższe zapytanie pobiera wartości absolutne liczb 10 i −10:

```
SELECT ABS(10), ABS(-10)
FROM dual;

   ABS(10)   ABS(-10)
---------- ----------
        10         10
```

Wartość absolutna liczby 10 wynosi 10, a wartość absolutna liczby −10 również wynosi 10.

Parametry przesyłane do funkcji numerycznych nie muszą być literałami liczbowymi. Dane wejściowe mogą również pochodzić z kolumny liczbowej w tabeli lub każdego poprawnego wyrażenia. Poniższe zapytanie pobiera wartości absolutne liczb obliczonych przez odjęcie 30 od wartości kolumny `price` tabeli `products` dla pierwszych trzech produktów:

```
SELECT product_id, price, price - 30, ABS(price - 30)
FROM products
WHERE product_id < 4;

PRODUCT_ID      PRICE   PRICE-30 ABS(PRICE-30)
---------- ---------- ---------- -------------
         1      19,95     -10,05         10,05
         2         30          0             0
         3      25,99      -4,01          4,01
```

CEIL()

Funkcja `CEIL(x)` zwraca najmniejszą liczbę całkowitą równą *x* lub większą. Poniższe zapytanie oblicza za pomocą funkcji `CEIL()` sufit (powałę) liczb 5,8 i −5,2:

```
SELECT CEIL(5.8), CEIL(-5.2)
FROM dual;

 CEIL(5.8) CEIL(-5.2)
---------- ----------
         6         -5
```

Sufit liczby 5,8 wynosi 6, ponieważ 6 jest najmniejszą liczbą całkowitą większą od 5,8. Sufit liczby −5,2 wynosi −5, ponieważ −5,2 jest liczbą ujemną, a najmniejsza większa liczba całkowita od tej liczby to właśnie −5.

FLOOR()

Funkcja `FLOOR(x)` zwraca największą liczbę całkowitą równą *x* lub mniejszą. Poniższe zapytanie oblicza za pomocą funkcji `FLOOR()` podłogę (część całkowitą) liczb 5,8 i −5,2:

```
SELECT FLOOR(5.8), FLOOR(-5.2)
FROM dual;

FLOOR(5.8) FLOOR(-5.2)
---------- -----------
         5          -6
```

Część całkowita liczby 5,8 wynosi 5, ponieważ jest to największa liczba całkowita mniejsza od 5,8. Podłoga liczby −5,2 wynosi −6, ponieważ −5,2 jest liczbą ujemną i największa liczba całkowita mniejsza od tej wartości to właśnie −6.

MOD()

Funkcja `MOD(x, y)` zwraca resztę z dzielenia liczby *x* przez *y*. Poniższe zapytanie oblicza za pomocą funkcji `MOD()` reszty z dzielenia liczby 8 przez 3 i 4:

```
SELECT MOD(8, 3), MOD(8, 4)
FROM dual;
```

```
  MOD(8,3)   MOD(8,4)
---------- ----------
         2          0
```

Reszta z dzielenia 8 przez 3 wynosi 2. Liczba 3 „mieści" się dwa razy w liczbie 8, pozostawiając 2 — resztę z dzielenia. Reszta z dzielenia 8 przez 4 wynosi 0. Liczba 4 „mieści" się dwa razy w liczbie 8 bez żadnej reszty.

POWER()

Funkcja `POWER(x, y)` zwraca wynik podniesienia liczby *x* do potęgi *y*. Poniższe zapytanie oblicza za pomocą funkcji `POWER()` wynik podniesienia liczby 2 do potęgi 1 i 3:

```
SELECT POWER(2, 1), POWER(2, 3)
FROM dual;

POWER(2,1) POWER(2,3)
---------- ----------
         2          8
```

Podniesienie 2 do potęgi 1 jest równoważne działaniu $2 \cdot 1$, więc w wyniku otrzymujemy 2. Podniesienie liczby 2 do potęgi 3 jest równoważne działaniu $2 \cdot 2 \cdot 2$, więc w wyniku otrzymujemy 8.

ROUND()

Funkcja `ROUND(x, [y])` zwraca wynik zaokrąglenia liczby *x* do opcjonalnych *y* miejsc po przecinku. Jeżeli *y* nie zostanie określone, *x* zostanie zaokrąglone do zera miejsc po przecinku. Jeżeli *y* jest liczbą ujemną, *x* będzie zaokrąglane po lewej stronie separatora dziesiętnego.

Poniższe zapytanie wykorzystuje funkcję `ROUND()` do zaokrąglenia liczby 5,75 do 0, 1 i −1 miejsc po przecinku:

```
SELECT ROUND(5.75), ROUND(5.75, 1), ROUND(5.75, -1)
FROM dual;

ROUND(5.75) ROUND(5.75,1) ROUND(5.75,-1)
----------- ------------- --------------
          6           5,8             10
```

Liczba 5,75 zaokrąglona do zera miejsc po przecinku wynosi 6; 5,75 po zaokrągleniu do jednego miejsca po przecinku wynosi 5,8; 5,75 zaokrąglona do jednego miejsca dziesiętnego po lewej stronie separatora dziesiętnego (na co wskazuje znak ujemny) wynosi 10.

SIGN()

Funkcja `SIGN(x)` zwraca znak liczby *x*. Jeżeli *x* jest liczbą ujemną, funkcja zwraca −1, jeżeli *x* jest dodatnia, funkcja zwraca 1. Jeżeli *x* wynosi 0, funkcja zwraca 0. Poniższe zapytanie pobiera znaki liczb 5, −5 i 0:

```
SELECT SIGN(5), SIGN(-5), SIGN(0)
FROM dual;
```

```
   SIGN(5)   SIGN(-5)    SIGN(0)
---------- ---------- ----------
         1         -1          0
```

Znak −5 to −1, znak 5 to 1, znak 0 to 0.

SQRT()

Funkcja `SQRT(x)` zwraca pierwiastek kwadratowy liczby *x*. Poniższe zapytanie oblicza pierwiastki kwadratowe liczby 25 i 5:

```
SELECT SQRT(25), SQRT(5)
FROM dual;

  SQRT(25)    SQRT(5)
---------- ----------
         5 2,23606798
```

Pierwiastek kwadratowy z 25 wynosi 5, a pierwiastek kwadratowy z 5 wynosi około 2,236.

TRUNC()

Funkcja `TRUNC(x [, y])` zwraca wynik obcięcia liczby *x* do opcjonalnych *y* miejsc dziesiętnych. Jeżeli *y* nie zostanie określony, *x* zostanie przycięta do zera miejsc dziesiętnych. Jeżeli *y* jest liczbą ujemną, *x* będzie przycinana po lewej stronie separatora dziesiętnego. Poniższe zapytanie przycina liczbę 5,75 do 0, 1 i −1 miejsca dziesiętnego:

```
SELECT TRUNC(5.75), TRUNC(5.75, 1), TRUNC(5.75, -1)
FROM dual;

TRUNC(5.75) TRUNC(5.75,1) TRUNC(5.75,-1)
----------- ------------- --------------
          5           5,7              0
```

W powyższym przykładzie 5,75 po przycięciu do zera miejsc dziesiętnych wynosi 5; 5,75 po przycięciu do jednego miejsca dziesiętnego po prawej stronie separatora dziesiętnego wynosi 5,7; 5,75 po przycięciu do jednego miejsca dziesiętnego po lewej stronie separatora dziesiętnego (na co wskazuje znak minus) wynosi 0.

Funkcje konwertujące

Czasami chcemy przekonwertować wartość z jednego typu danych na inny. Możemy chcieć zmienić format ceny produktu, która jest przechowywana jako liczba (na przykład 10346,95), na napis zawierający symbol waluty i separator tysięcy (na przykład 10 346 zł). Do tego wykorzystujemy funkcje konwertujące, które konwertują wartość z jednego typu danych na inny.

W tabeli 4.3 opisano niektóre funkcje konwertujące.

Funkcje `TO_CHAR()` i `TO_NUMBER()` zostaną szczegółowo opisane w kolejnych podrozdziałach. Pozostałe funkcje z tabeli 4.3 zostaną omówione w dalszej części książki. Więcej informacji o zestawach znaków narodowych i systemie Unicode można znaleźć w *Oracle Database Globalization Support Guide* opublikowanym przez Oracle Corporation.

Tabela 4.3. *Funkcje konwertujące*

Funkcja	Opis
ASCIISTR(*x*)	Konwertuje *x* na napis ASCII, gdzie *x* może być napisem w dowolnym zestawie znaków
BIN_TO_NUM(*x*)	Konwertuje liczbę binarną *x* na typ NUMBER
CAST(*x* AS *typ*)	Konwertuje *x* na kompatybilny typ z bazy danych, określony przez *typ*
CHARTORWIND(*x*)	Konwertuje *x* na ROWID
COMPOSE(*x*)	Konwertuje *x* na napis Unicode w jego w pełni znormalizowanej formie, w tym samym zestawie znaków co *x*. Unicode wykorzystuje 2-bajtowy zestaw znaków i może reprezentować ponad 65 000 znaków, nie tylko angielskich
CONVERT(*x*, *źródłowy_zestaw_znaków*, *docelowy_zestaw_znaków*)	Konwertuje *x* z zestawu znaków *źródłowy_zestaw_znaków* na *docelowy_zestaw_znaków*
DECODE(*x*, *wyszukiwane*, *wynik*, *domyślna*)	Porównuje *x* z wartością *search*. Jeżeli są równe, funkcja zwraca *wynik*; w przeciwnym razie zwraca wartość *domyślna*
DECOMPOSE(*x*)	Konwertuje *x* na napis Unicode po dekompozycji napisu do tego samego zestawu znaków co *x*
HEXTORAW(*x*)	Konwertuje znak *x* zawierający szesnastkowe cyfry (o podstawie 16) na liczbę binarną (RAW). Funkcja zwraca liczbę RAW
NUMTODSINTERVAL(*x*)	Konwertuje liczbę *x* na INTERVAL DAY TO SECOND (funkcje związane z interwałami daty i czasu zostaną opisane w kolejnym rozdziale)
NUMTOYMINTERVAL(*x*)	Konwertuje liczbę *x* na INTERVAL YEAR TO MONTH
RAWTOHEX(*x*)	Konwertuje liczbę binarną (RAW) *x* na napis VARCHAR2, zawierający równoważną liczbę szesnastkową
RAWTONHEX(*x*)	Konwertuje liczbę binarną (RAW) *x* na napis NVARCHAR2, zawierający równoważną liczbę szesnastkową (NVARCHAR2 składuje napis, używając zestawu znaków narodowych)
ROWIDTOCHAR(*x*)	Konwertuje ROWID *x* na napis VARCHAR2
ROWIDTONCHAR(*x*)	Konwertuje ROWID *x* na napis NVARCHAR2
TO_BINARY_DOUBLE(*x*)	Konwertuje *x* na BINARY_DOUBLE (ta funkcja została wprowadzona w Oracle Database 10g)
TO_BINARY_FLOAT(*x*)	Konwertuje *x* na BINARY_FLOAT (ta funkcja została wprowadzona w Oracle Database 10g)
TO_BLOB	Konwertuje *x* na duży obiekt binarny (BLOB). Typ BLOB jest używany do składowania dużych ilości danych binarnych. Więcej informacji na temat dużych obiektów znajduje się w rozdziale 14.
TO_CHAR(*x* [, *format*])	Konwertuje *x* na napis VARCHAR2. Można przesłać opcjonalny parametr *format*, określający sposób formatowania *x*
TO_CLOB(*x*)	Konwertuje *x* na duży obiekt znakowy (CLOB). Typ CLOB jest używany do przechowywania dużych ilości danych znakowych
TO_DATE(*x* [, *format*])	Konwertuje *x* na typ DATE
TO_DSINTERVAL(*x*)	Konwertuje napis *x* na INTERVAL DAY TO SECOND
TO_MULTI_BYTE(*x*)	Konwertuje jednobajtowe znaki w *x* na odpowiadające im znaki wielobajtowe. Typ zwracany jest taki sam jak typ *x*

Tabela 4.3. *Funkcje konwertujące — ciąg dalszy*

Funkcja	Opis
TO_NCHAR(*x*)	Konwertuje *x* z zestawu znaków bazy danych na napis NVARCHAR2
TO_NCLOB(*x*)	Konwertuje *x* na duży obiekt NCLOB, używany do przechowywania sporych ilości danych znakowych ze znakami narodowymi
TO_NUMBER(*x* [, *format*])	Konwertuje *x* na typ NUMBER
TO_SINGLE_BYTE(*x*)	Konwertuje wielobajtowe znaki w *x* na odpowiadające im znaki jednobajtowe. Typ zwracany jest taki sam jak typ *x*
TO_TIMESTAMP(*x*)	Konwertuje napis *x* na typ TIMESTAMP
TO_TIMESTAMP_TZ(*x*)	Konwertuje napis *x* na typ TIMESTAMP WITH TIME ZONE
TO_YMINTERVAL(*x*)	Konwertuje napis *x* na typ INTERVAL YEAR TO MONTH
TRANSLATE(*x*, *napis_źródłowy*, *napis_docelowy*)	Konwertuje w *x* wszystkie wystąpienia *napis_źródłowy* na *napis_docelowy*
UNISTR(*x*)	Konwertuje znaki w *x* na znak NCHAR. NCHAR składuje znak, używając zestawu znaków narodowych

TO_CHAR()

Funkcja TO_CHAR(*x* [, *format*]) konwertuje *x* na napis. Można przesłać opcjonalny parametr *format*, określający sposób formatowania *x*. Struktura parametru *format* zależy od tego, czy *x* jest liczbą, czy datą. Z tego podrozdziału dowiesz się, jak za pomocą funkcji TO_CHAR() konwertować liczby na napisy, a w kolejnym rozdziale opisano, jak konwertować daty na napisy.

Przyjrzyjmy się kilku prostym zapytaniom, konwertującym liczbę na napis za pomocą funkcji TO_CHAR(). Poniższe zapytanie konwertuje na napis liczbę 12345,67:

```
SELECT TO_CHAR(12345.67)
FROM dual;

TO_CHAR(
--------
12345,67
```

Kolejne zapytanie konwertuje liczbę 12345,67 na napis zgodnie z formatem określonym przez 99G999D99. Przy polskich ustawieniach narodowych zwracany jest łańcuch zawierający znak spacji jako separator tysięcy i przecinek jako separator dziesiętny:

```
SELECT TO_CHAR(12345.67, '99G999D99')
FROM dual;

TO_CHAR(12
----------
 12 345,67
```

Opcjonalny napis *format*, który można przesłać do funkcji TO_CHAR(), posiada wiele parametrów mających wpływ na napis zwracany przez funkcję. Niektóre z tych parametrów zostały opisane w tabeli 4.4.

Tabela 4.4. *Parametry formatujące liczby*

Parametr	Przykład formatu	Opis
9	999	Zwraca cyfry na określonych pozycjach wraz z początkowym znakiem minus, jeżeli liczba jest ujemna
0	0999	0999 zwraca liczbę poprzedzaną zerami
	9990	9990 zwraca liczbę kończoną zerami
.	999.99	Zwraca kropkę jako separator dziesiętny na określonej pozycji
,	999,99	Zwraca przecinek na określonej pozycji (w przypadku polskich ustawień narodowych w takim przypadku separatorem dziesiętnym musi być kropka)
$	$999	Poprzedza liczbę znakiem dolara
B	B9.99	Jeżeli całkowita część liczby stałoprzecinkowej jest zerem, zwraca znak spacji zamiast zera
C	999C	Zwraca symbol ISO waluty na określonej pozycji. Symbol pochodzi z parametru NLS_ISO_CURRENCY bazy danych i jest definiowany przez administratora bazy danych
D	9D99	Zwraca symbol separatora dziesiętnego na określonej pozycji. Symbol pochodzi z parametru NLS_NUMERIC_CHARACTER bazy danych (przy polskich ustawieniach narodowych jest to domyślnie przecinek)
EEEE	9.99EEEE	Zwraca liczbę, używając notacji naukowej
FM	FM90.9	Usuwa początkowe i końcowe spacje z liczby
G	9G999	Zwraca symbol separatora grupy na określonej pozycji. Symbol pochodzi z parametru NLS_NUMERIC_CHARACTER bazy danych
L	999L	Zwraca lokalny symbol waluty na określonej pozycji. Symbol pochodzi z parametru NLS_CURRENCY bazy danych
MI	999MI	Zwraca liczbę ujemną ze znakiem minus umieszczonym na końcu. Na końcu liczby dodatniej jest umieszczana spacja
PR	999PR	Zwraca liczbę ujemną w nawiasach ostrokątnych (< >) oraz liczbę dodatnią poprzedzoną i zakończoną znakiem spacji
RN Rn	RN rn	Zwraca liczbę w zapisie rzymskim. RN zwraca numerały zapisywane wielkimi literami, a rn zwraca numerały zapisywane małymi literami. Liczba musi być liczbą całkowitą z przedziału od 1 do 3999
S	S999 999S	S999 zwraca liczbę ujemną poprzedzoną znakiem minus, a liczbę dodatnią poprzedzoną znakiem plus 999S zwraca liczbę ujemną zakończoną znakiem minus, a liczbę dodatnią zakończoną znakiem plus
TM	TM	Zwraca liczbę z użyciem jak najmniejszej liczby znaków. Domyślnie obowiązuje format TM9, który zwraca liczby, używając zapisu stałoprzecinkowego, chyba że liczba znaków jest większa od 64. W takim przypadku liczba jest zwracana w notacji naukowej
U	U999	Zwraca drugi symbol waluty (na przykład euro) na określonej pozycji. Symbol pochodzi z parametru NLS_DUAL_CURRENCY bazy danych
V	99V99	Zwraca liczbę pomnożoną razy 10^x, gdzie x jest liczbą znaków 9 za znakiem V. Jeżeli jest to konieczne, liczba jest zaokrąglana
X	XXXX	Zwraca liczbę w formacie szesnastkowym. Jeżeli nie jest ona całkowita, jest zaokrąglana do liczby całkowitej

Przyjrzyjmy się kolejnym przykładom konwertowania liczb na napisy za pomocą funkcji TO_CHAR(). Tabela 4.5 przedstawia przykłady wywołań funkcji TO_CHAR() oraz zwrócone wyniki.

Tabela 4.5. *Przykłady zastosowania funkcji TO_CHAR*

Wywołanie funkcji TO_CHAR()	Wynik
TO_CHAR(12345.67, '99999.99')	12345.67
TO_CHAR(12345.67, '99,999.99')	12,345.67
TO_CHAR(-12345.67, '99,999.99')	-12,345.67
TO_CHAR(12345.67, '099,999.99')	012,345.67
TO_CHAR(12345.67, '99,999.9900')	12,345.6700
TO_CHAR(12345.67, '$99,999.99')	$12,345.67
TO_CHAR(0.67, 'B9.99')	.67
TO_CHAR(12345.67, 'C99,999.99')	PLN12345,67
TO_CHAR(12345.67, '99999D99')	12345,67
TO_CHAR(12345.67, '99999.99EEEE')	1.23E+04
TO_CHAR(0012345.6700, 'FM99999.99')	12345.67
TO_CHAR(12345.67, '99999G99')	123 46
TO_CHAR(12345.67, 'L99,999.99')	zł12345.67
TO_CHAR(-12345.67, '99,999.99MI')	12345.67-
TO_CHAR(-12345.67, '99,999.99PR')	<12345.67>
TO_CHAR(2007, 'RN')	MMVII
TO_CHAR(12345.67, 'TM')	12345,67
TO_CHAR(12345.67, 'U99,999.99')	zł12,345.67
TO_CHAR(12345.67, '99999V99')	1234567

Jeżeli spróbujemy sformatować liczbę, która zawiera zbyt wiele cyfr dla przesłanego formatu, funkcja TO_CHAR() zwróci ciąg znaków #, na przykład:

```
SELECT TO_CHAR(12345678.90, '99,999.99')
FROM dual;

TO_CHAR(12
----------
##########
```

Funkcja TO_CHAR() zwróciła znaki #, ponieważ liczba 12345678,90 zawiera więcej cyfr niż limit dopuszczony przez format 99,999.99.

Za pomocą funkcji TO_CHAR() można również konwertować na napisy kolumny zawierające liczby. Na przykład poniższe zapytanie wykorzystuje funkcję TO_CHAR() do przeprowadzenia konwersji wartości z kolumny price tabeli products na napisy:

```
SELECT product_id, 'Cena produktu wynosi' || TO_CHAR(price, '99D99L')
FROM products
WHERE product_id < 5;
```

```
PRODUCT_ID 'CENAPRODUKTUWYNOSI'||TO_CHAR(PRICE,
---------- ------------------------------------
         1 Cena produktu wynosi        19,95zł
         2 Cena produktu wynosi        30,00zł
         3 Cena produktu wynosi        25,99zł
         4 Cena produktu wynosi        13,95zł
```

TO_NUMBER()

Funkcja `TO_NUMBER(x [, format])` konwertuje *x* na liczbę. Można przesłać opcjonalny napis *format*, określający format *x*. W napisie *format* mogą znajdować się takie same parametry jak te wymienione w tabeli 4.4.

Poniższe zapytanie konwertuje na liczbę napis `970,13`, korzystając z funkcji `TO_NUMBER()`:

```
SELECT TO_NUMBER('970,13')
FROM dual;

TO_NUMBER('970,13')
-------------------
             970,13
```

Kolejne zapytanie konwertuje napis `970,13` na liczbę za pomocą funkcji `TO_NUMBER()`, a następnie dodaje do tej liczby 25,5:

```
SELECT TO_NUMBER('970,13') + 25.5
FROM dual;

TO_NUMBER('970,13')+25.5
-----------------------
                 995,63
```

Kolejne zapytanie konwertuje napis `-1 234,67zł` na liczbę za pomocą funkcji `TO_NUMBER`, przesyłając do niej napis formatujący `9G999D99L`:

```
SELECT TO_NUMBER('-1 200,00zł', '9G999D99L')
FROM dual;

TO_NUMBER('-1234,56ZŁ','9G999D99L')
-----------------------------------
                          -1234,56
```

CAST()

Funkcja `CAST(x AS typ)` konwertuje *x* na kompatybilny typ z bazy danych, określany przez parametr *typ*. W tabeli 4.6 przedstawiono dopuszczalne konwersje typów (są oznaczone *X*).

Poniższe zapytanie przedstawia wykorzystanie funkcji `CAST()` do konwersji literałów na określone typy:

```
SELECT
  CAST(12345.67 AS VARCHAR2(10)),
  CAST('9A4F' AS RAW(2)),
  CAST('05-LIP-07' AS DATE),
  CAST(12345.678 AS NUMBER(10,2))
FROM dual;
```

Tabela 4.6. *Dopuszczalne konwersje typów danych*

	Z typu						
Na typ	BINARY_FLOAT BINARY_DOUBLE	CHAR VARCHAR2	NUMBER	DATE TIMESTAMP INTERVAL	RAW	ROWID UROWID	NCHAR NVARCHAR2
BINARY_FLOAT BINARY_DOUBLE	X	X	X				X
CHAR VARCHAR2	X	X	X	X	X	X	
NUMBER	X	X	X				X
DATE TIMESTAMP INTERVAL		X		X			
RAW		X			X		
ROWID UROWID		X				X	
NCHAR NVARCHAR2	X		X	X	X	X	X

```
CAST(12345 CAST CAST('05- CAST(12345.678ASNUMBER(10,2))
---------- ---- --------- ------------------------------
12345,67   9A4F 05-LIP-07                    12345,68
```

Można również konwertować wartości z kolumn tabeli na inny typ, co obrazuje poniższe zapytanie:

```
SELECT
  CAST(price AS VARCHAR2(10)),
  CAST(price + 2 AS NUMBER(7,2)),
  CAST(price AS BINARY_DOUBLE)
FROM products
WHERE product_id = 1;

CAST(PRICE CAST(PRICE+2ASNUMBER(7,2)) CAST(PRICEASBINARY_DOUBLE)
---------- ------------------------- -------------------------
19,95                          21,95                1,995E+001
```

W rozdziale 5. poznasz kolejne przykłady prezentujące wykorzystanie funkcji `CAST()` do konwertowania dat, czasu i interwałów. Z rozdziału 13. dowiesz się, jak konwertować kolekcje za pomocą funkcji `CAST()`.

Funkcje wyrażeń regularnych

W tym podrozdziale zostały opisane wyrażenia regularne i związane z nimi funkcje bazy danych Oracle, które umożliwiają wyszukiwanie wzorców znaków w napisie. Załóżmy, że dysponujemy poniższą listą lat:

```
1965
1968
```

```
1971
1970
```

i chcemy z niej pobrać te z przedziału od 1965 do 1968. Możemy to zrobić za pomocą wyrażenia regularnego:

```
^196[5-8]$
```

Wyrażenie regularne zawiera zbiór *metaznaków*. W tym przykładzie są nimi `^`, `[5-8]` i `$`. `^` oznacza początek napisu, `[5-8]` — przedział znaków od 5 do 8, `$` — pozycję w napisie. `^196` oznacza więc napis rozpoczynający się od 196, a `[5-8]$` — napis kończący się cyfrą 5, 6, 7 lub 8, dlatego warunek `^196[5-8]$` jest spełniany przez 1965, 1966, 1967 i 1968, czyli dokładnie przez te lata, które chcieliśmy pobrać z listy.

W następnym przykładzie został wykorzystany ten napis będący cytatem z *Romea i Julii*:

```
Lecz cicho! Co za blask strzelił tam z okna!
```

Załóżmy, że chcemy wyszukać podnapis `blask`. Posłuży do tego poniższe wyrażenie regularne:

```
b[[:alpha:]]{4}
```

W tym wyrażeniu regularnym metaznakami są `[[:alpha:]]` i `{4}`. `[[:alpha:]]` oznacza znak alfanumeryczny od *A* do *Z* i od *a* do *z*; `{4}` powtarza czterokrotnie wcześniejsze dopasowanie. Po połączeniu `b`, `[[:alpha:]]` i `{4}` uzyskujemy wyrażenie spełniane przez sekwencję pięciu liter, rozpoczynającą się literą `b`, dlatego też wyrażenie regularne `b[[:alpha:]]{4}` jest spełniane przez `blask` z napisu.

W tabeli 4.7 opisano niektóre metaznaki możliwe do wykorzystania w wyrażeniach regularnych, a także ich znaczenie i przykłady zastosowania.

Tabela 4.7. *Metaznaki w wyrażeniach regularnych*

Metaznaki	Znaczenie	Przykłady

`\`	Spełniany przez znak specjalny lub literał albo wykonuje odwołanie wsteczne	`\n` oznacza znak nowego wiersza
		`\\` oznacza `\`
		`\(` oznacza `(`
		`\)` oznacza `)`

`^`	Oznacza początek napisu	`^A` jest spełniane przez `A`, jeżeli ta litera jest pierwszym znakiem napisu
`$`	Oznacza koniec napisu	`$B` jest spełniane przez `B`, jeżeli ta litera jest ostatnim znakiem napisu
`*`	Oznacza zero lub więcej wystąpień poprzedzającego znaku	`ba*rk` jest spełniane przez `brk`, `bark`, `baark` itd.
`+`	Oznacza co najmniej jedno wystąpienie poprzedzającego znaku	`ba+rk` jest spełniane przez `bark`, `baark` itd., ale nie przez `brk`
`?`	Oznacza zero lub jedno wystąpienie poprzedzającego znaku	`ba?rk` jest spełniane tylko przez `brk` i `bark`

Tabela 4.7. *Metaznaki w wyrażeniach regularnych — ciąg dalszy*

Metaznaki	Znaczenie	Przykłady
{*n*}	Oznacza dokładnie *n* wystąpień znaku. *n* musi być liczbą całkowitą	`hob{2}it` jest spełniane przez `hobbit`
{*n*,*m*}	Oznacza przynajmniej *n* i maksymalnie *m* wystąpień znaku, gdzie *n* i *m* są liczbami całkowitymi	`hob{2,3}it` jest spełniane tylko przez `hobbit` i `hobbbit`
.	Oznacza dowolny jeden znak oprócz `NULL`	`hob.it` jest spełniane przez `hobait`, `hobbit` itd.
(*wzorzec*)	Podwyrażenie spełniane przez określony wzorzec. Za pomocą podwyrażeń można tworzyć złożone wyrażenia regularne. Można uzyskać dostęp do poszczególnych wystąpień, zwanych napisami przechwyconymi	`telefo(n|nia)` jest spełnianie przez telefon i telefonia
x|*y*	Jest spełniane przez *x* lub *y*, gdzie *x* i *y* stanowią co najmniej znak	`wojna|pokój` jest spełniane przez słowo wojna lub pokój
`[abc]`	Jest spełniane przez każdy wymieniony znak	`[ab]|bc` jest spełniane zarówno przez `abc`, jak i `bbc`
`[a-z]`	Jest spełniane przez każdy znak z określonego zakresu	`[a-c]bc` jest spełniane przez `abc`, `bbc` i `cbc`
`[: :]`	Określa klasę znaku i jest spełniane przez dowolny znak z tej klasy	`[:alphanum:]` jest spełniane przez znaki alfanumeryczne 0 – 9, A – Z i a – z `[:alpha:]` jest spełniane przez litery A – Z i a – z `[:blank:]` jest spełniane przez znak spacji lub tabulacji `[:digit:]` jest spełniane przez cyfry 0 – 9 `[:graph:]` jest spełniane przez znak drukowalny `[:lower:]` jest spełniane przez małe litery alfabetu a – z `[:print:]` jest podobne do `[:graph:]`, ale uwzględnia spację `[:punct:]` jest spełniane przez znaki interpunkcyjne `.,"'` itd. `[:space:]` jest spełniane przez znaki odstępu `[:upper:]` jest spełniane przez wielkie litery alfabetu A – Z `[:xdigid:]` jest spełniane przez wszystkie znaki dopuszczalne w liczbie szesnastkowej: 0 – 9, A – F, a – f
`[..]`	Jest spełniane przez jeden symbol łączony, na przykład w symbolu wieloznakowym	Brak przykładu
`[==]`	Określa klasy równoważności	Brak przykładu
n	Jest to odwołanie wsteczne do wcześniej przechwyconego elementu; *n* musi być dodatnią liczbą całkowitą	`(.)\1` jest spełniane przez dwa identyczne znaki następujące po sobie. `(.)` przechwytuje każdy znak oprócz `NULL`, a `\1` powtarza przechwycenie, tym samym przechwytując jeszcze raz ten sam znak. Dlatego też wyrażenie jest spełniane przez dwa identyczne znaki następujące po sobie

W Oracle Database 10g Release 2 wprowadzono kilka metaznaków używanych w Perlu. Zostały one opisane w tabeli 4.8.

Tabela 4.8. *Metaznaki dodane z języka Perl*

Metaznaki	Opis
\d	cyfra
\D	znak niebędący cyfrą
\w	słowo
\W	niesłowo
\s	znak białej spacji
\S	znak inny niż biała spacja
\A	spełniane tylko przez początek napisu lub jego koniec, jeżeli znajduje się przed znakiem nowego wiersza
\Z	spełniane tylko przez koniec napisu
*?	spełniane przez 0 lub więcej wystąpień wcześniejszego elementu wzorca
+?	spełniane przez co najmniej jedno wystąpienie wcześniejszego elementu wzorca
??	spełniane przez 0 lub jedno wystąpienie wcześniejszego elementu wzorca
{*n*}	spełniane przez dokładnie *n* wystąpień wcześniejszego elementu wzorca
{*n*,}	spełniane przez przynajmniej *n* wystąpień wcześniejszego elementu wzorca
{*n*,*m*}	spełniane przez przynajmniej *n*, ale mniej niż *m* wystąpień wcześniejszego elementu wzorca

W tabeli 4.9 opisano funkcje operujące na wyrażeniach regularnych. Zostały one wprowadzone w Oracle Database 10g i rozszerzone w wersji 11g, co zostało zaznaczone w tabeli.

W kolejnych podrozdziałach zostaną dokładniej opisane funkcje operujące na wyrażeniach regularnych.

REGEXP_LIKE()

Funkcja REGEXP_LIKE(*x*, *wzorzec* [, *opcja_dopasowania*]) przeszukuje *x* zgodnie z wyrażeniem regularnym zdefiniowanym przez parametr *wzorzec*. Można również przesłać opcjonalny parametr *opcja_dopasowania*, który może być jednym z poniższych znaków:

- 'c' określającym, że podczas wyszukiwania wielkość liter będzie miała znaczenie (jest to ustawienie domyślne),
- 'I' określającym, że podczas wyszukiwania wielkość liter nie będzie miała znaczenia,
- 'n' umożliwiającym użycie operatora spełnianego przez dowolny znak,
- 'm' traktującym *x* jak wiele wierszy.

Poniższe zapytanie pobiera za pomocą funkcji REGEXP_LIKE informacje o klientach, których data urodzenia zawiera się w przedziale od 1965 do 1968:

```
SELECT customer_id, first_name, last_name, dob
FROM customers
WHERE REGEXP_LIKE(TO_CHAR(dob, 'YYYY'), '^196[5-8]$');
```

Tabela 4.9. *Funkcje operujące na wyrażeniach regularnych*

Funkcja	Opis
REGEXP_LIKE(*x*, *wzorzec* [, *opcja_dopasowania*])	Przeszukuje *x* zgodnie z wyrażeniem regularnym zdefiniowanym przez parametr *wzorzec*. Można również przesłać opcjonalny parametr *opcja_dopasowania*, który może mieć jedną z poniższych wartości: ♦ 'c' określa, że podczas wyszukiwania wielkość liter będzie miała znaczenie (jest to opcja domyślna) ♦ 'I' określa, że podczas wyszukiwania wielkość liter nie będzie miała znaczenia ♦ 'n' umożliwia użycie operatora spełnianego przez dowolny znak ♦ 'm' powoduje traktowanie *x* jako wielu linii
REGEXP_INSTR(*x*, *wzorzec* [, *start* [, *wystąpienie* [, *opcja_zwracania* [, *opcja_dopasowania* [, *opcja_podwyrażenia*]]]]])	Przeszukuje *x* zgodnie z wyrażeniem regularnym *wzorzec* i zwraca pozycję, na której występuje *wzorzec*. Można przesłać opcjonalne parametry: ♦ *start* określa pozycję, od której zostanie rozpoczęte przeszukiwanie. Domyślną wartością jest 1, czyli pierwszy znak w *x* ♦ *wystąpienie* określa, które wystąpienie *wzorzec* powinno zostać zwrócone. Domyślną wartością jest 1, co oznacza, że funkcja zwróci pozycję pierwszego wystąpienia *wzorzec* ♦ *opcja_zwracania* określa, jaka liczba całkowita zostanie zwrócona. 0 określa, że zwrócona liczba całkowita będzie oznaczała pozycję pierwszego znaku w *x*. 1 oznacza, że zwrócona liczba całkowita będzie oznaczała pozycję znaku w *x* po wystąpieniu *wzorzec* ♦ *opcja_dopasowania* zmienia domyślny sposób dopasowywania do wzorca. Opcje są takie same jak w przypadku funkcji REGEXP_LIKE() ♦ *opcja_podwyrażenia* (nowość w Oracle Database 11g) ma następujące działanie: w przypadku wzorca z podwyrażeniami *opcja_podwyrażenia* jest nieujemną liczbą całkowitą od 0 do 9, określającą, które podwyrażenie we *wzorzec* jest celem funkcji. Na przykład wyrażenie 0123(((abc)(de)f)ghi)45(678) zawiera pięć podwyrażeń: abcdefghi, abcdef, abc, de oraz 678 Jeżeli *opcja_podwyrażenia* będzie równa 0, zostanie zwrócona pozycja całego wyrażenia *wzorzec*. Jeżeli *wzorzec* nie zawiera prawidłowej liczby podwyrażeń, funkcja zwróci 0. Jeżeli *opcja_podwyrażenia* ma wartość NULL, funkcja zwróci NULL. Domyślną wartością *opcja_podwyrażenia* jest 0
REGEXP_REPLACE(*x*, *wzorzec* [, *napis_zastępujący* [, *start* [, *wystąpienie* [, opcja_dopasowania]]]])	Wyszukuje *wzorzec* w *x* i zastępuje go napisem *napis_zastępujący*. Znaczenie pozostałych opcji zostało opisane powyżej
REGEXP_SUBSTR(*x*, *wzorzec* [, *start* [, *wystąpienie* [, *opcja_dopasowania* [, *opcja_podwyrażenia*]]]])	Zwraca podnapis *x* zgodny z *wzorzec*. Wyszukiwanie rozpoczyna się od pozycji określonej przez *start*. Znaczenie pozostałych opcji zostało opisane powyżej. Znaczenie *opcja_podwyrażenia* (nowej w Oracle Database 11g) jest takie samo jak w przypadku funkcji REGEXT_INSTR()
REGEXP_COUNT(*x*, *wzorzec* [, *start* [, *opcja_dopasowania*]])	Nowość w Oracle Database 11g. Wyszukuje *wzorzec* w *x* i zwraca liczbę wystąpień *wzorzec*. Można przesłać poniższe opcjonalne parametry: ♦ *start* określa pozycję, od której rozpocznie się wyszukiwanie. Domyślną wartością jest 1, co oznacza pierwszy znak w napisie *x* ♦ *opcja_dopasowania* zmienia domyślny sposób dopasowywania. Ma takie samo znaczenie jak w przypadku funkcji REGEXP_LIKE()

```
CUSTOMER_ID FIRST_NAME LAST_NAME  DOB
----------- ---------- ---------- --------
          1 Jan        Nikiel     65/01/01
          2 Lidia      Stal       68/02/05
```

Kolejne zapytanie pobiera informacje o klientach, których imię rozpoczyna się literą `j` lub `J`. Należy zwrócić uwagę, że do funkcji `REGEXP_LIKE()` jest przesyłane wyrażenie regularne `^j`, a opcja dopasowywania jest ustawiona na `i` (`i` oznacza, że w wyszukiwaniu nie będzie brana pod uwagę wielkość liter, więc w tym przykładzie `^j` jest spełniane przez `j` i `J`):

```
SELECT customer_id, first_name, last_name, dob
FROM customers
WHERE REGEXP_LIKE(first_name, '^j', 'i');

CUSTOMER_ID FIRST_NAME LAST_NAME  DOB
----------- ---------- ---------- --------
          1 Jan        Nikiel     65/01/01
          5 Jadwiga    Mosiądz    70/05/20
```

REGEXP_INSTR()

Funkcja `REGEXP_INSTR(`*x*`, `*wzorzec*` [, `*start*` [, `*wystąpienie*` [, `*opcja_zwracania*` [, `*opcja_dopasowania*` [, `*opcja_podwyrażenia*`]]]])` wyszukuje *wzorzec* w *x*. Funkcja zwraca pozycję, na której *wzorzec* występuje w *x* (pozycje rozpoczynają się od 1).

Poniższe zapytanie zwraca pozycję spełniającą wyrażenie regularne `b[[:alpha:]]{4}`, korzystając z funkcji `REGEXP_INSTR()`:

```
SELECT REGEXP_INSTR('Lecz cicho! Co za blask strzelił tam z okna!', 'b[[:alpha:]]{4}')
↪AS wynik
FROM dual;

     WYNIK
----------
        19
```

Została zwrócona liczba 19, która określa pozycję litery `b` ze słowa `blask` w całym napisie.

Następne zapytanie zwraca pozycję drugiego wystąpienia spełniającego wzorzec `r[[:alpha]](2)`, rozpoczynając od pozycji 1:

```
SELECT REGEXP_INSTR('Idzie rak, nieborak.', 'r[[:alpha:]]{2}', 1,2) AS wynik
FROM dual;

     WYNIK
----------
        17
```

Kolejne zapytanie zwraca pozycję drugiego wystąpienia litery `o`, rozpoczynając wyszukiwanie od pozycji 10:

```
SELECT REGEXP_INSTR('Lecz cicho! Co za blask strzelił tam z okna!', 'o', 10, 2) AS wynik
FROM dual;

     WYNIK
----------
        14
```

REGEXP_REPLACE()

Funkcja REGEXP_REPLACE(*x*, *wzorzec* [, *napis_zastępujący* [, *start* [, *wystąpienie* [, opcja_dopasowania]]]]) wyszukuje *wzorzec* w *x* i zastępuje go napisem *napis_zastępujący*.

Poniższe zapytanie za pomocą funkcji REGEXP_REPLACE() zastępuje podnapis zgodny z wyrażeniem regularnym o[[:alpha:]]{3} napisem szafy:

```
SELECT REGEXP_REPLACE('Lecz cicho! Co za blask strzelił tam z okna!', 'o[[:alpha:]]{3}',
↪'szafy') AS wynik
FROM dual;

WYNIK
---------------------------------------------
Lecz cicho! Co za blask strzelił tam z szafy!
```

Słowo okna zostało zastąpione słowem szafy.

REGEXP_SUBSTR()

Funkcja REGEXP_SUBSTR(*x*, *wzorzec* [, *start* [, *wystąpienie* [, *opcja_dopasowania* [, *opcja_podwyrażenia*]]]]) wyszukuje w *x* podnapis zgodny z *wzorzec*. Przeszukiwanie jest rozpoczynane od pozycji określanej przez *start*.

Poniższe zapytanie zwraca podnapis zgodny z wyrażeniem regularnym b[[:alpha:]{3}, korzystając z funkcji REGEXP_SUBSTR():

```
SELECT REGEXP_SUBSTR('Lecz cicho! Co za blask strzelił tam z okna!', 'b[[:alpha:]]{4}')
↪AS wynik
FROM dual;

WYNIK
-----
blask
```

REGEXP_COUNT()

Funkcja REGEXP_COUNT() została wprowadzona w Oracle Database 11g. Funkcja REGEXP_COUNT(*x*, *wzorzec* [, *start* [, *opcja_dopasowania*]]) wyszukuje *wzorzec* w *x* i zwraca liczbę jego wystąpień. Można przesłać opcjonalny parametr *start*, określający znak w *x*, od którego rozpocznie się wyszukiwanie, oraz opcjonalny parametr *opcja_dopasowania*, definiujący opcje dopasowania.

Poniższe zapytanie za pomocą funkcji REGEXP_COUNT() zwraca liczbę wystąpień wyrażenia regularnego r[[:alpha:]]{2} w napisie:

```
SELECT REGEXP_COUNT('Idzie rak, nieborak', 'r[[:alpha:]]{2}') AS wynik
FROM dual;

     WYNIK
----------
         2
```

Została zwrócona liczba 2, co oznacza, że w napisie wystąpiły dwa dopasowania do wyrażenia regularnego.

Funkcje agregujące

Funkcje prezentowane dotychczas operują na pojedynczych wierszach i zwracają jeden wiersz wyników dla każdego wiersza wejściowego. W tym podrozdziale poznamy funkcje agregujące, które operują na grupie wierszy i zwracają jeden wiersz wyników.

Uwaga

> Funkcje agregujące są czasem nazywane grupującymi, ponieważ operują na grupach wierszy.

W tabeli 4.10 opisano niektóre funkcje agregujące, z których wszystkie zwracają typ `NUMBER`. Oto kilka właściwości funkcji agregujących, o których warto pamiętać podczas używania ich:

- Funkcje agregujące mogą być używane z dowolnymi, prawidłowymi wyrażeniami. Na przykład funkcje `COUNT()`, `MAX()` i `MIN()` mogą być używane z liczbami, napisami i datami.
- Wartość `NULL` jest ignorowana przez funkcje agregujące, ponieważ wskazuje, że wartość jest nieznana i z tego powodu nie może zostać użyta w funkcji.
- Wraz z funkcją agregującą można użyć słowa kluczowego `DISTINCT`, aby wykluczyć z obliczeń powtarzające się wpisy.

Tabela 4.10. *Funkcje agregujące*

Funkcja	Opis
`AVG(x)`	Zwraca średnią wartość *x*
`COUNT(x)`	Zwraca liczbę wierszy zawierających *x*, zwróconych przez zapytanie
`MAX(x)`	Zwraca maksymalną wartość *x*
`MEDIAN(x)`	Zwraca medianę *x*
`MIN(x)`	Zwraca minimalną wartość *x*
`STDDEV(x)`	Zwraca odchylenie standardowe *x*
`SUM(x)`	Zwraca sumę *x*
`VARIANCE(x)`	Zwraca wariancję *x*

Funkcje agregujące przedstawione w tabeli 4.10 zostaną szerzej opisane w kolejnych podrozdziałach. Z rozdziałów 7. i 8. dowiesz się, jak używać ich w połączeniu z klauzulami `ROLLUP` i `RETURNING` instrukcji `SELECT`. Klauzula `ROLLUP` umożliwia obliczenie częściowych podsumowań dla grup wierszy, klauzula `RETURNING` — zapisanie w zmiennej wartości zwróconej przez funkcję agregującą.

AVG()

Funkcja `AVG(x)` oblicza średnią wartość *x*. Poniższe zapytanie zwraca średnią cenę produktów. Należy zwrócić uwagę, że do funkcji `AVG()` jest przesyłana kolumna `price` z tabeli `products`:

```
SELECT AVG(price)
FROM products;
```

```
AVG(PRICE)
----------
19,7308333
```

Funkcje agregujące mogą być używane z dowolnymi prawidłowymi wyrażeniami. Na przykład poniższe zapytanie przesyła do funkcji AVG() wyrażenie price + 2. Na skutek tego do wartości price w każdym wierszu jest dodawane 2, a następnie jest obliczana średnia wyników:

```
SELECT AVG(price + 2)
FROM products;

AVG(PRICE+2)
------------
  21,7308333
```

W celu wyłączenia z obliczeń identycznych wartości można użyć słowa kluczowego DISTINCT. Na przykład w poniższym zapytaniu użyto go do wyłączenia identycznych wartości z kolumny price podczas obliczania średniej za pomocą funkcji AVG():

```
SELECT AVG(DISTINCT price)
FROM products;

AVG(DISTINCTPRICE)
------------------
        20,2981818
```

Należy zauważyć, że w tym przypadku średnia jest nieco wyższa niż wartość zwrócona przez pierwsze zapytanie prezentowane w tym podrozdziale. Jest tak dlatego, ponieważ wartość kolumny price dla produktu nr 2 (13,49) jest taka sama jak dla produktu nr 7. Jest uznawana za duplikat i wyłączana z obliczeń wykonywanych przez funkcję AVG(), dlatego średnia w tym przykładzie jest nieco wyższa.

COUNT()

Funkcja COUNT(*x*) oblicza liczbę wierszy zwróconych przez zapytanie. Poniższe zapytanie zwraca liczbę wierszy w tabeli products, korzystając z funkcji COUNT():

```
SELECT COUNT(product_id)
FROM products;

COUNT(PRODUCT_ID)
-----------------
               12
```


> Należy unikać stosowania gwiazdki (*) jako argumentu funkcji COUNT(), ponieważ obliczenie wyniku może zająć więcej czasu. Zamiast tego należy przesłać nazwę kolumny z tabeli lub użyć pseudokolumny ROWID. (Jak wiesz z rozdziału 2., kolumna ROWID zawiera wewnętrzną lokalizację wiersza w bazie danych Oracle).

Poniższe zapytanie przesyła ROWID do funkcji COUNT() i zwraca liczbę wierszy w tabeli products:

```
SELECT COUNT(ROWID)
FROM products;
```

```
COUNT(ROWID)
------------
          12
```

MAX() i MIN()

Funkcje `MAX(x)` i `MIN(x)` zwracają maksymalną i minimalną wartość *x*. Poniższe zapytanie zwraca maksymalną i minimalną wartość z kolumny `price` tabeli `products`, korzystając z funkcji `MAX()` i `MIN()`:

```
SELECT MAX(price), MIN(price)
FROM products;

MAX(PRICE) MIN(PRICE)
---------- ----------
     49,99      10,99
```

Funkcje `MAX()` i `MIN()` mogą być używane ze wszystkimi typami danych, włącznie z napisami i datami. Gdy używamy `MAX()` z napisami, są one porządkowane alfabetycznie, z „maksymalnym" napisem umieszczanym na dole listy i „minimalnym" napisem umieszczanym na górze listy. Na przykład na takiej liście napis `Albert` znajdzie się przed napisem `Zenon`. Poniższy przykład pobiera „maksymalny" i „minimalny" napis z kolumny `name` tabeli `products`, korzystając z funkcji `MAX()` i `MIN()`:

```
SELECT MAX(name), MIN(name)
FROM products;

MAX(NAME)                      MIN(NAME)
------------------------------ ------------------------------
Z innej planety                2412: Powrót
```

W przypadku dat, „maksymalną" datą jest najpóźniejszy moment, „minimalną" — najwcześniejszy. Poniższe zapytanie pobiera maksymalną i minimalną wartość z kolumny `dob` tabeli `customers`, korzystając z funkcji `MAX()` i `MIN()`:

```
SELECT MAX(dob), MIN(dob)
FROM customers;

MAX(DOB)  MIN(DOB)
--------- ---------
16-MAR-71 01-STY-65
```

STDDEV()

Funkcja `STDDEV(x)` oblicza odchylenie standardowe *x*. Jest ono funkcją statystyczną i jest definiowane jako pierwiastek kwadratowy wariancji (pojęcie wariancji zostanie opisane za chwilę).

Poniższe zapytanie oblicza odchylenie standardowe wartości w kolumnie `price` tabeli `products`, korzystając z funkcji `STDDEV()`:

```
SELECT STDDEV(price)
FROM products;
```

```
STDDEV(PRICE)
-------------
   11,0896303
```

SUM()

Funkcja `SUM()` dodaje wszystkie wartości w *x* i zwraca wynik. Poniższe zapytanie zwraca sumę wartości z kolumny `price` tabeli `products`, korzystając z funkcji `SUM()`:

```
SELECT SUM(price)
FROM products;

SUM(PRICE)
----------
    236,77
```

VARIANCE()

Funkcja `VARIANCE()` oblicza wariancję *x*. Wariancja jest funkcją statystyczną i jest definiowana jako rozpiętość czy zróżnicowanie grupy liczb w próbce. Jest równa kwadratowi odchylenia standardowego.

Poniższe zapytanie oblicza wariancję wartości w kolumnie `price` tabeli `products`, korzystając z funkcji `VARIANCE()`:

```
SELECT VARIANCE(price)
FROM products;

VARIANCE(PRICE)
---------------
     122,979899
```

Grupowanie wierszy

Czasami chcemy pogrupować wiersze tabeli i uzyskać jakieś informacje na temat tych grup wierszy. Na przykład możemy chcieć uzyskać średnie ceny różnych typów produktów z tabeli `products`. Zaczniemy od trudniejszego sposobu, by potem przejść do łatwiejszego, który wykorzystuje klauzulę `GROUP BY` w celu grupowania podobnych wierszy.

Trudniejszy sposób polega na ograniczeniu wierszy przesyłanych do funkcji `AVG()` za pomocą klauzuli `WHERE`. Na przykład poniższe zapytanie pobiera średnie ceny książek z tabeli `products` (książki mają `product_type_id` równy 1):

```
SELECT AVG(price)
FROM products
WHERE product_id = 1;

AVG(PRICE)
----------
     19,95
```

Aby uzyskać średnią cenę innych typów produktów, musielibyśmy wykonywać dodatkowe zapytania z użyciem różnych wartości product_type_id w klauzuli WHERE. Jak można sobie wyobrazić, jest to dosyć żmudna praca. Pocieszająca jest wiadomość, że istnieje łatwiejszy sposób, wykorzystujący do grupowania klauzulę GROUP BY.

Grupowanie wierszy za pomocą klauzuli GROUP BY

Klauzula GROUP BY grupuje wiersze w bloki ze wspólną wartością jakiejś kolumny. Na przykład poniższe zapytanie grupuje wiersze z tabeli products w bloki z tą samą wartością product_
↪type_id:

```
SELECT product_type_id
FROM products
GROUP BY product_type_id;

PRODUCT_TYPE_ID
---------------
              1

              2
              4
              3
```

Należy zauważyć, że w zestawie wyników znajduje się tylko jeden wiersz dla każdego bloku wierszy z tą samą wartością product_type_id, a także, że między 1. i 2. występuje luka (wkrótce dowiemy się, dlaczego się tam znajduje). W zestawie wyników jest jeden wiersz dla produktów, dla których product_type_id jest równe 1, kolejny dla produktów, dla których product_type_id jest równe 2 itd. W tabeli products znajdują się dwa wiersze, dla których product_type_id jest równe 1, cztery wiersze, dla których product_type_id jest równe 2 itd. Te wiersze są grupowane w osobne bloki za pomocą klauzuli GROUP BY — każdy blok zawiera wszystkie wiersze z tą samą wartością product_type_id. Pierwszy zawiera dwa wiersze, drugi zawiera cztery wiersze itd.

Luka między wierszami 1. i 2. jest spowodowana tym, że w tabeli products występuje wiersz, w którym product_type_id ma wartość NULL. Ten wiersz jest przedstawiony w poniższym przykładzie:

```
SELECT product_id, name, price
FROM products
WHERE product_type_id IS NULL;

PRODUCT_ID NAME                           PRICE
---------- ------------------------------ ----------
        12 Pierwsza linia                 13,49
```

Ponieważ wartość product_type_id w tym wierszu wynosi NULL, klauzula GROUP BY w poprzednim zapytaniu grupuje te wiersze w osobnym bloku. Wiersz w zestawie wyników jest pusty, ponieważ wartość product_type_id dla tego bloku wynosi NULL — stąd luka między wierszami 1. i 2.

Używanie wielu kolumn w grupie

W klauzuli GROUP BY można określić kilka kolumn. Na przykład poniższe zapytanie zawiera w klauzuli GROUP BY kolumny product_id i customer_id z tabeli purchases:

```
SELECT product_id, customer_id
FROM purchases
GROUP BY product_id, customer_id;

PRODUCT_ID CUSTOMER_ID
---------- -----------
         1           1
         1           2
         1           3
         1           4
         2           1
         2           2
         2           3
         2           4
         3           3
```

Używanie funkcji agregujących z grupami wierszy

Do funkcji agregującej można przesyłać bloki wierszy. Wykona ona obliczenia na grupie wierszy z każdego bloku i zwróci jedną wartość dla każdego bloku. Na przykład aby uzyskać liczbę wierszy z tą samą wartością product_type_id w tabeliproducts, musimy:

- pogrupować wiersze w bloki z tą samą wartością product_type_id za pomocą klauzuli GROUP BY,
- zliczyć wiersze w każdym bloku za pomocą funkcji COUNT(ROWID).

Demonstruje to poniższe zapytanie:

```
SELECT product_type_id, COUNT(ROWID)
FROM products
GROUP BY product_type_id
ORDER BY product_type_id;

PRODUCT_TYPE_ID COUNT(ROWID)
--------------- ------------
              1            2
              2            4
              3            2
              4            3
                           1
```

Należy zauważyć, że w zestawie wyników znajduje się pięć wierszy, z których każdy odpowiada jednemu lub kilku wierszom z tabeli products, które zostały pogrupowane według wartości product_type_id. W zestawie wyników widzimy, że w dwóch wierszach product_type_id ma wartość 1, cztery wiersze mają wartość product_type_id równą 2 itd. Ostatni wiersz zestawu wyników wskazuje, że występuje jeden wiersz, w którym product_type_id ma wartość NULL (jest to wspomniany wcześniej wiersz Pierwsza linia).

Przejdźmy do innego przykładu. Aby uzyskać średnią cenę różnych typów produktów z tabeli products, musimy:

- za pomocą klauzuli GROUP BY pogrupować wiersze w bloki z tą samą wartością product_type_id,
- za pomocą funkcji AVG(price) obliczyć średnią cenę w każdym bloku wierszy.

Demonstruje to poniższe zapytanie:

```
SELECT product_type_id, AVG(price)
FROM products
GROUP BY product_type_id
ORDER BY product_type_id;

PRODUCT_TYPE_ID AVG(PRICE)
--------------- ----------
              1     24,975
              2      26,22
              3      13,24
              4      13,99
                     13,49
```

Każda grupa wierszy z tą samą wartością product_type_id jest przesyłana do funkcji AVG(). Następnie funkcja ta oblicza średnią cenę w każdej grupie. Jak widzimy w zestawie wyników, średnia cena w grupie produktów z product_type_id równym 1 wynosi 24,975, a średnia cena w grupie produktów z product_type_id równym 2 wynosi 26,22. Należy zauważyć, że w ostatnim wierszu zestawu wyników jest wyświetlana średnia cena równa 13,49. Jest to po prostu cena produktu „Pierwsza linia", czyli jedynego wiersza, w którym product_type_id ma wartość NULL.

Z klauzulą GROUP BY możemy używać dowolnych funkcji agregujących. Na przykład kolejne zapytanie pobiera wariancję cen produktów dla każdego product_type_id:

```
SELECT product_type_id, VARIANCE(price)
FROM products
GROUP BY product_type_id
ORDER BY product_type_id;

PRODUCT_TYPE_ID VARIANCE(PRICE)
--------------- ---------------
              1        50,50125
              2        280,8772
              3            ,125
              4                7
                               0
```

Warto pamiętać, że nie musimy umieszczać kolumn wykorzystywanych w klauzuli GRUP BY bezpośrednio za instrukcją SELECT. Na przykład poniższe zapytanie ma takie samo znaczenie jak poprzednie, ale product_type_id zostało pominięte w klauzuli SELECT:

```
SELECT VARIANCE(price)
FROM products
GROUP BY product_type_id
ORDER BY product_type_id;
```

```
VARIANCE(PRICE)
---------------
       50,50125
       280,8772
           ,125
              7
              0
```

Wywołanie funkcji agregującej można również umieścić w klauzuli ORDER BY, co pokazuje poniższe zapytanie:

```
SELECT VARIANCE(price)
FROM products
GROUP BY product_type_id
ORDER BY VARIANCE(price);

VARIANCE(PRICE)
---------------
              0
           ,125
              7
       50,50125
       280,8772
```

Nieprawidłowe użycie funkcji agregujących

Jeżeli zapytanie zawiera funkcję agregującą i pobiera kolumny nieujęte w niej, należy je umieścić w klauzuli GROUP BY. Jeśli o tym zapomnimy, zostanie wyświetlony komunikat o błędzie: ORA-00937: to nie jest jednogrupowa funkcja grupowa. Na przykład poniższe zapytanie próbuje pobrać dane z kolumny product_type_id oraz obliczyć AVG(price), pominięto w nim jednak klauzulę GROUP BY dla product_type_id:

```
SQL> SELECT product_type_id, AVG(price)
  2  FROM products;
SELECT product_type_id, AVG(price)
       *
BŁĄD w linii 1:
ORA-00937: to nie jest jednogrupowa funkcja grupowa
```

Błąd występuje, ponieważ baza danych nie wie, co zrobić z kolumną product_type_id. Zastanówmy się nad tym: zapytanie próbuje użyć funkcji agregującej AVG(), która operuje na wielu wierszach, ale próbuje również pobrać wartości product_type_id dla pojedynczych wierszy. Nie można zrobić tego jednocześnie. Należy zastosować klauzulę GROUP BY, aby wiersze z tą samą wartością product_type_id zostały zgrupowane. Wówczas baza danych prześle te grupy wierszy do funkcji AVG().

> Jeżeli zapytanie zawiera funkcję agregującą i pobiera kolumny, które nie zostały w niej ujęte, należy je umieścić w klauzuli GROUP BY.

Poza tym nie można używać funkcji agregujących do ograniczania wierszy za pomocą klauzuli WHERE. W przeciwnym razie zostanie wyświetlony komunikat o błędzie: ORA-00934: funkcja grupowa nie jest tutaj dozwolona:

```
SQL> SELECT product_type_id, AVG(price)
  2  FROM products
  3  WHERE AVG(price) > 20
  4  GROUP BY product_type_id;
WHERE AVG(price) > 20
      *
BŁĄD w linii 3:
ORA-00934: funkcja grupowa nie jest tutaj dozwolona
```

Błąd występuje, ponieważ klauzula WHERE służy jedynie do filtrowania *pojedynczych* wierszy, a nie grup, do czego służy klauzula HAVING, opisana poniżej.

Filtrowanie grup wierszy za pomocą klauzuli HAVING

Klauzula HAVING służy do filtrowania grup wierszy. Umieszcza się ją za klauzulą GROUP BY:

```
SELECT ...
FROM ...
WHERE
GROUP BY ...
HAVING ...
ORDER BY ...;
```


Uwaga

> Klauzula GROUP BY może być używana bez klauzuli HAVING, ale klauzula HAVING musi być używana z klauzulą GROUP BY.

Załóżmy, że chcemy przejrzeć typy produktów, których średnia cena jest większa niż 20 zł. W tym celu musimy:

- za pomocą klauzuli GROUP BY pogrupować wiersze w bloki o tej samej wartości product_type_id,
- za pomocą klauzuli HAVING ograniczyć zwrócone wyniki jedynie do tych, w których średnia cena jest większa od 20 zł.

Demonstruje to poniższe zapytanie:

```
SELECT product_type_id, AVG(price)
FROM products
GROUP BY product_type_id
HAVING AVG(price) > 20;

PRODUCT_TYPE_ID AVG(PRICE)
--------------- ----------
              1     24,975
              2      26,22
```

Jak widzimy, zostały wyświetlone jedynie wiersze, w których średnia cena jest większa niż 20 zł.

Jednoczesne używanie klauzul WHERE i GROUP BY

Klauzule WHERE i GROUP BY mogą być użyte w tym samym zapytaniu. Wówczas klauzula WHERE najpierw filtruje zwracane wiersze, a następnie klauzula GROUP BY grupuje pozostałe w bloki. Na przykład w poniższym zapytaniu:

- Klauzula WHERE filtruje wiersze tabeli products, wybierając jedynie te, w których wartość price jest mniejsza od 15.
- Klauzula GROUP BY grupuje pozostałe wiersze według wartości kolumny product_type_id.

```
SELECT product_type_id, AVG(price)
FROM products
WHERE price < 15
GROUP BY product_type_id
ORDER BY product_type_id;

PRODUCT_TYPE_ID AVG(PRICE)
--------------- ----------
              2      14,45
              3      13,24
              4      12,99
                     13,49
```

Jednoczesne używanie klauzul WHERE, GROUP BY i HAVING

Klauzule WHERE, GROUP BY i HAVING mogą zostać użyte w tym samym zapytaniu. Wówczas klauzula WHERE najpierw filtruje zwracane wiersze, a następnie klauzula GROUP BY grupuje pozostałe wiersze w bloki, po czym klauzula HAVING filtruje grupy wierszy. Na przykład w poniższym zapytaniu:

- Klauzula WHERE filtruje wiersze tabeli products, wybierając jedynie te, w których wartość price jest mniejsza od 15.
- Klauzula GROUP BY grupuje pozostałe wiersze według wartości kolumny product_type_id.
- Klauzula HAVING filtruje grupy wierszy, wybierając jedynie te, w których średnia cena jest wyższa niż 13.

```
SELECT product_type_id, AVG(price)
FROM products
WHERE price < 15
GROUP BY product_type_id
HAVING AVG(price) > 13
ORDER BY product_type_id;

PRODUCT_TYPE_ID AVG(PRICE)
--------------- ----------
              2      14,45
              3      13,24
                     13,49
```

Porównajmy te wyniki z poprzednim przykładem: po filtracji została usunięta grupa wierszy, w których product_type_id ma wartość 4, a to dlatego, że w tej grupie wierszy średnia cena jest mniejsza od 13.

Ostatnie zapytanie wykorzystuje klauzulę ORDER BY AVG(price) w celu uporządkowania wyników według średniej ceny:

```
SELECT product_type_id, AVG(price)
FROM products WHERE price < 15
GROUP BY product_type_id
HAVING AVG(price) > 13
ORDER BY AVG(price);

PRODUCT_TYPE_ID AVG(PRICE)
--------------- ----------
              3      13,24
                     13,49
              2      14,45
```

Podsumowanie

Z tego rozdziału dowiedziałeś się, że:

- W bazie danych Oracle występują dwie główne grupy funkcji: jednowierszowe i agregujące.
- Funkcje jednowierszowe operują na pojedynczych wierszach i zwracają jeden wiersz wyników dla każdego wiersza wejściowego. Występuje pięć głównych typów funkcji jednowierszowych: znakowe, numeryczne, konwertujące, dat i wyrażeń regularnych.
- Funkcje agregujące operują na wielu wierszach i zwracają jeden wiersz wyników.
- Bloki wierszy mogą być grupowane za pomocą klauzuli GROUP BY.
- Grupy wierszy mogą być filtrowane za pomocą klauzuli HAVING.

W następnym rozdziale zawarto szczegółowe informacje o datach i czasie.